

Nr 89.

Av herr **Hellberg** i Lycksele, om inköp av en tomt i Lycksele municipalsamhälle för uppförande av ett posthus.

Postkontor i Lycksele inrättades den 6 april 1857. Före den stora brand, som år 1911 övergick municipalsamhället, var postkontoret de senare åren inrymt i ett nyuppfört, privat hus, varest postverket hade erhållit tillräckliga, ljusa och ändamålsenliga lokaler, vilka behov hade blivit särskilt beaktade och tillgodosedda under byggnadens uppförande. Detta hus nedbrann emellertid till grunden i likhet med så många andra.

Postverket lyckades då få hyra en mindre, privat person tillhörig lägenhet, och som den fortfarande disponerar enligt kontrakt till den 1 april 1918. Den utgöres av en del av ett mycket gammalt och synnerligen förfallet boningshus och med en sammanlagd golvyta av cirka 132 m² samt består endast av, förutom två förstugor, ett större till expeditionslokal tjänande rum, ett mycket litet rum för postmästaren, ett litet genomgångsrum samt ett större, förr till kök använt rum med en skrymmande gammal järnspis. Det hela är synnerligen förfallet, ett fullkomligt ruckel. Frånsett att det är hygieniskt vådligt för den personal, som där nödgas tjänstgöra, är utrymmet alldeles otillräckligt för sitt ändamål och behov. I expeditionslokalen är avskilt ett mycket litet bås för allmänheten, som där står vanligen tätt sammanpackad. Plats finnes ej för nödiga fack och hyllor, golvet är ofta belamrat med större och mindre kolly, bland och över vilka personalen får kryssa sig fram, och i det gamla f. d. köket är förhållandet enahanda beträffande hyllor och fack, varjämte postsäckar, postiljoner och körkarlar trängas om varandra.

Postverkets utveckling i denna landsända, de på senare åren tillkomna, många avdelningskontoren göra behovet av en anständig postlokal i Lyck-

sele absolut nödvändig. För att undvika ett uppreparande av nödvändigheten härav beder jag få hänvisa till postmästarens i Lycksele skrivelse härom till postdirektionen (Bilaga 1) och postdirektionens yttrande i ärendet till generalpoststyrelsen (Bilaga 2).

Under postkontoret i Lycksele äro för närvarande förlagda ej mindre än 23 poststationer samt 34 lantbrevbäringslinjer och 13 postföringslinjer.

Poströrelsens omfattning och utveckling framgår av Bilaga 3. Den kommer sannolikt ej att bliva mindre efter inlandsbanans framdragande genom lappmarken och fullbordandet av den föreslagna tvärbanan över Lycksele, efter vilken tidpunkt i alla händelser 12 poststationer komma att tillhöra Lycksele postkontor, vartill med största sannolikhet komma ytterligare tre nya.

Lokal kommer alltså framgent som hittills att behövas, men den frågan kan ej lösas genom förhyrande av ny och lämplig sådan, av det enkla skälet, att ingen möjlighet finnes att få hyra. Staten har måst bygga åt sina jägmästare där, enär de ej till följd av bostadsbrist kunde finna bostäder på själva platsen eller i dess närhet utan måste bosätta sig mer och mindre avlägset från densamma, en till och med utom sitt revir. Ytterligare en sådan jägmästarbostad är nu under uppförande där. Skall tidsenlig lokal kunna beredas för postkontoret, måste alltså staten själv bygga.

Förslag och utredning härom har sistlidne höst av postmästaren i Lycksele ingivits till postdirektionen i norra distriktet (Bilaga 1), vilken sedan å sin sida hemställt till generalpoststyrelsen att »taga under omprövning frågan om uppförande av en posthusbyggnad i Lycksele samt i förekommande fall föreslå 1917 års riksdag inköp för ändamålet av de Egerströmska tomterna mot den fordrade ersättningen av 3,000 kronor, vilket belopp ej synes oskäligt (Bilaga 2).

Staten har nämligen erbjudits inköpa tre olika tomter i samhället (Bilaga 1). Den Egerströmska med nummer 66, 67 a och 67 b, erbjuder tillräckligt stort utrymme eller 1,610,24 kvm., är välbelägen och priset ej alls oskäligt eller 3,000 kronor. Den är även tillräcklig, i händelse telegrafverket, som hyr lokal i ett privat hus och som avvaktar tillfälle att också få egen lokal, skall erbjudas deltaga i byggnadsföretaget.

På denna punkt står saken. Att generalpoststyrelsen i sina äskanden för år 1917 ej upptagit postdirektionens i norra distriktet här ovan nämnda hemställan (Bilaga 2), torde bero på, att styrelsen velat följa regeringens uppmaning till ämbetsverken att iakttaga all möjlig sparsamhet.

Häremot måste dock invändas, att ifrågavarande behov i detta fall verkligen är bevisligen *trängande* och kostnadsfrågan beträffande tomten skäligen obetydlig. Tomten är oundgängligen nödvändig, det är för övrigt ingen som helst risk att inköpa den, tvärtom, efter tvärbanans tillkomst komma tomterna att stiga i pris.

På grund av det ovan anförda får jag därför hemställa,

att riksdagen må för inköp av tomterna nr 66, 67 a och 67 b i Lycksele municipalsamhälle för uppförande därstädes av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, anvisa för år 1918 ett belopp av 3,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Stockholm den 25 januari 1917.

E. F. Hellberg
i Lycksele.

Bilaga 1

Till Postdirektionen i norra distriktet.

Enär det nuvarande utrymmet i härvarande postkontorslokal är alldeles otillräckligt såväl i fråga om lokalpostens som transitopostens avdelningar (skulle de två enskilda buden sluta med att avhämta posten åt allmänheten, bleve det alldeles omöjligt reda sig i nuvarande lokalen) och då under de fem år som gått sedan branden 1911, då postkontoret inrymdes i nuvarande lokalen, icke yppat sig möjlighet förvärva annan lokal nödgas jag vördsamt göra framställning att postverket må uppföra egen byggnad för ändamålet. I denna böra även inrymmas lägenheter för postmästare, postexpeditör och 1 postvaktmästare, enär bostadsbrist råder och länge kommer att råda. Så har postexpeditör R. Nyberg saknat möjlighet erhålla annan bostad än den han lyckats erhålla tack vare att hans hustru är folkskollärlärlarinna; denna bostad är dock för liten, och måste han för övrigt snart avträda den till annan lärare, enär hans hustru ej ämnar vidare tjänstgöra som lärarinna. Någon risk för postverket därunder, att Inlandsbanan bortskär en del av posttrafiken från Lycksele kontor, kan ej tänkas, ty kontoret måste i alla händelser fungera; efter Inlandsbanans färdigbyggande komma följande poststationer att tillhöra Lycksele postkontor: Knafven, Vänjaurträsk, Bratten, Vägsele, Ruskträsk, Rusksele, Björksele, Vindelgransele, Umgransele, Katlis-

avan, Blåvikstrand och Ulvaskog eller 12 stationer. Ytterligare kan antagas som tämligen visst att poststationer komma att närmaste åren inrättas i Vormsele, Krok-sjö och Bäverträsk.

Postverkets behövlighet under alla förhållanden framgår härav tydligt och ostrid- ligt. Dessutom har riksdagen i år ställt i utsikt, att järnväg skall dragas hit 1921 och sedermera fortsätta till Stensele. När tvärbanan fullbordats dit, är allt skäl anyo förlägga Stensele och övriga lappmarksstationer under Lycksele postkontor, ty Lycksele blir då som nu centrum i södra Lappmarken.

Postkontorets behov av utrymme kan anses tillgodosett genom inredning av följande lägenheter i byggnaden:

1 förpackningsrum	30 kvm.
1 tidningsrum lokal och transportlokal.....	25 »
1 arkivrum	20 »
1 expeditjonslokal med avdelning för ankommande och avgående post.....	80 »
allmänhetens avdelning	18 »
1 kassavalv (särskild avdelning och ingång för postmästaren)	12 »
1 kapprum	10 »
1 toalettrum	10 »
1 förrådsrum	10 »
utrymmet för förstuga och tambur beräknas	30 »

Summa 245 kvm.

Personalens bostäder:

1 lägenhet (postmästaren)	å 4 å 5 rum och kök
1 » (postexpeditören).....	å 3 » » »
1 » (postvaktmästaren)	å 2 » » »

Dessutom torde böra beräknas bostad för ännu en postvaktmästare då antag- ligen 2 postvaktmästare komma att här vara anställda.

Tre tomter ha erbjudits postverket enligt bilagda skrivelser, nämligen från smeden I. A. I. Hammarberg tomt 10 3,000 kr.
 överjägmästaren A. Egerström tomterna 66, 67 a och 67 b 3,000 »
 ett konsortium bestående av jägm. B. Bergström m. fl.
 tomterna 27 och 28, med vissa villkor, därav tomterna 5,000 kr. och övriga
 förvärv 7,000 summa 12,000 »

Herr Egerström fordrar att samtliga tomter skola övertagas, likaså konsortiet, som dessutom fordrar att deras tegelslagningsmaskiner och tillverkat leantegel m. m. skola övertagas.

Herr Hammarbergs tomt blir nog så liten, om en vanlig tvåvåningsbyggnad skall uppföras och inrymma de behövliga lägenheterna; herr Egerströms räcka nog till, ehuru en del därav utgör kulle och därför måste utgrävas, men då kullen ut- göres av grusbacke och grus erfordras för bygget, är detta ingen olägenhet.

Å herr Hammarbergs tomt finnes grävd brunn med gott dricksvatten, dessutom 2 källare, som äro så gott som oskadade efter den 1911 brunna fastigheten.

Å herr Egerströms och konsortiets tomter finnes ej brunnar, men är det en lätt sak åstadkomma sådana, då vatten kan fås överallt vid grävning. Umeälven genom-

tränger nämligen sandlagren, varpå samhället vilar, och det är icke djupt till vatten-
 ådrorna. Konsortiets tomter äro gynnsammast belägna av de nu erbjudna, ehuru de
 övriga ej heller ligga illa till. Dess villkor synas emellertid oantagliga, särskilt fordran,
 att postverket skall övertaga dess maskiner och licens. Ehuru det nog vore önskvärt
 att få så pass utrymme, att personalen finge ett jordstykke var till köksträdgård eller
 dylikt, anser jag mig ej kunna tillstyrka inköpet av dessa tomter. De Egerströmska
 tomterna däremot räcka väl till, även om — vilket helst bör ske — telegrafverket
 erbjudas deltaga i byggnadsföretaget. Enligt linjedirektionens i Luleå utsago är tele-
 grafverket här i behov av ny lokal och enligt samma källa har lokalnätet, som be-
 höver ombyggas, icke byggts om i avvaktan på att erhålla lämplig lokal.

Det är både ur allmänhetens och de båda verkens synpunkt fördelaktigt, att
 deras lokaler äro inrymda i samma byggnad och detta har ofta beaktats å andra
 ställen.

Genom remiss till telegrafverket kan frågan om sambyggnad snart lösas. För
 dess behov erfordras expeditionslokal, rum och kök för kvinnlig kommissarie, rum
 för en telegrafist och möjligen ännu flera tjänsterum. Dessutom erfordras material-
 bod och verkstadsrum samt bostad för en gift reparatör.

På grund av vad anförts får jag vördsamt tillstyrka inköp av de Egerströmska
 tomterna för 3,000 kronor. Den av mig år 1914 uppgjorda planen till ny postlokal å
 konsortiets tomt lämpar sig i huvudsak följa vid beräkning av de olika lägenheterna.
 Det vore dock skäl öka längden till 21 å 22 meter, då detta utan olägenhet kan ske.
 Ingången bör flyttas till själva hörnet av Storgatan och Trädgårdsgatan. Helst bör
 byggnaden uppföras av sten eller leantegel, i nödfall av trä. Detta bör dock bli en
 senare sak att avgöra så snart det avgjorts, vilken eller vilka tomter skola inköpas.
 Bilägger härjämte en plankarta över samhället och har jag med blyerts utmärkt plats
 för den blivande järnvägsstationen. Platsen där är obebyggd, postkontoret bör emel-
 lertid ligga i samhällets centrum, ty någon flyttning därav för järnvägsstationens skull
 sker säkerligen ej. För övrigt tages ju alltid hänsyn vid poststations öppnande eller
 flyttning, att stationen kommer att ligga mitt i det samhälle, där den öppnas, eller
 dit den flyttas; så mycket mer bör sådan hänsyn tagas i fråga om ett samhälle så
 stort som detta. — Kartan är fullkomligt tillförlitlig i fråga om tomternas storlek, av-
 stånden mellan gatorna, m. m., m. m. Jag har dock bekommit den endast till låns
 med uttryckligt förbehåll att om en vecka ungefär återställa den. Därför anhålles,
 att kopia snarast tages i den mån är erforderligt och att kartan snarast möjligt åter-
 ställes. Det borde böra beaktas, att kungl. domänstyrelsen ej tvekat låta bygga
 tvenne dyrbara fastigheter å 50,000 kronor vardera till bostäder åt jägmästare; ett tredje
 bostadshus å samma kostnad är beslutad och håller nu på att uppföras. Detta ehuru
 ej några vidlyftiga tjänstelokaler erfordras för dessa tjänstemän. Så mycket större skäl
 för post- och telegrafverken att under denna rådande bostadsbrist låta uppföra nödiga
 byggnader för tjänstens behov och även för den personal som skall fullgöra tjänsten.

Lycksele den 1 september 1916.

H. Sjöström.
 Postmästare.

Till Kungl. Generalpoststyrelsen.

Den lokal, vilken postkontoret i Lycksele nu disponerar, är mycket olämplig och otidsenlig. Densamma togs i anspråk år 1911, då postkontoret genom branden stod utan lokal, och var avsedd att användas allenast intill dess en tidsenlig postkontorslokal kunde erhållas. Emellertid har det varit omöjligt att erhålla sådan. Enskild byggnadsverksamhet förekommer för närvarande i mycket ringa omfattning i Lycksele, och lämplig lokal i förutvarande byggnad har ej varit hyresledig.

Postmästaren i Lycksele har i bifogade skrivelse ifrågasatt, att postverket måtte lösa frågan genom uppförande av en posthusbyggnad å platsen. Under förhanden varande förhållanden och då den nu disponerade postkontorslokalen ej kan användas någon längre tid framåt, delar postdirektionen den av postmästaren sålunda uttalade uppfattningen. Det postområde, för vilket postkontoret i Lycksele nu utgör centralpunkt, torde vid den tid, då inlandsbanan drages längre norrut, komma att i viss mån begränsas, men detsamma kan under inga förhållanden förminskas så, att ett postkontor i Lycksele därigenom göres obehövt.

Postverket kan enligt vid postmästarens skrivelse fogade anbud få förvärva följande tomter i Lycksele, nämligen:

tomten nr 10, tillhörande smeden I. A. I. Hammarberg	750.72 kvm kr.	3,000: —
tomterna nr 66—67 jägmästaren Egerström	1,610.24	» » 3,000: —
» » 27—28	»	B. Bergström m. fl. (ett konsortium) 1886 5,000: —

varande emellertid såsom villkor för förvärvande av sistnämnda tomter uppställt skyldighet att jämväl övertaga vissa tegelslagsmaskiner m. m. till ett pris, utöver tomtavgiften av 7,000 kr.

I bifogade kopia av karta över Lycksele finnas de erbjudna tomterna utmärkta med blyerts, varjämte å samma karta angivits den plats, som planerats för en framtida möjligen blivande järnvägsstation å platsen. Hammarbergs tomt synes för liten. På konsortiets anbud torde med hänsyn till de uppställda villkoren icke kunna reflekteras. Vid sådant förhållande återstår allenast överjägmästare Egerströms tomt. Denna sistnämnda ligger ju ej inom samhället fullt så lägligt för ett postkontor som exempelvis konsortiets tomt, men någon olägenhet härav synes ej behöva befaras.

Då frågan om ny lokal för postkontoret i Lycksele ej synes kunna lösas genom förhyrande av lägenhet, tillåter postdirektionen sig hemställa, att kungl. generalpoststyrelsen ville taga under prövning frågan om uppförande av en posthusbyggnad i Lycksele samt, i förekommande fall föreslå 1917 års riksdag inköp för ändamålet av de Egerströmska tomterna mot den fordrade ersättningen av 3,000 kronor, vilket belopp ej synes oskäligt.

Beträffande tomternas bebyggande torde postdirektionen, i förekommande fall, framtida få avgiva yttrande; dock anser postdirektionen sig redan nu böra framhålla lämpligheten därav, att kungl. telegrafverket, som lär vara betänkt på att anskaffa ny lokal i Lycksele, erbjudes lokaler i det möjligen blivande posthuset.

Med hänsyn till bostadsbristen i Lycksele lärer ett posthus böra inrymma bostadslägenheter för postmästaren, en postexpeditör och en postvaktmästare samt eventuellt även för vissa av telegrafverkets tjänstemän.

Överjägmästare Egerström står fast vid sitt anbud intill den 1 juni 1917.

Sundsvall den 20 september 1916.

C. Holst.

Bilaga 3.

Poströrelsens omfattning och utveckling vid Lycksele postkontor framgår av efterföljande tabell:

	1910	1911	1912	1913	1914	1915	Ökning i % åren 1910— 1915
Antal inlämnade brevpostförsändelser av alla slag...	95,954	97,807	113,545	120,876	135,008	127,611	34.4 %
Antal inlämnade paket (assurerade och vanliga).....	2,653	2,950	3,234	3,561	4,029	4,440	67.4 %
Antal behandlade avgångna postanvisningar (inclusive underl. poststationer).....	21,098	25,148	30,598	35,892	39,680	42,111	99.6 %
Inbetalda postanvisningsbelopp (och inlösta pf.).....	518,692	666,629	995,589	1,246,800	1,596,547	1,743,419	236 %
Totaluppbörd	23,392	25,360	27,720	31,652	32,946	36,707	57 %

Bilaga 4.

Hembud och förbindelse.

Med bekräftande av innehållet uti min, till postmästaren H. Sjöström i Lycksele avlätna skrivelse under sistlidne augusti månad, förklarar jag mig härmed villig att till Kungl. Maj:t och Kronan försälja mina ägande tvenne tomter nr 66, 67 a, 67 b inom Lycksele municipalsamhälle i Lycksele socken av Västerbottens län, i det skick de sig nu befinna och för ett sammanlagt pris av tretusen (3,000) kronor; och för binder jag mig därjämte att vidhålla detta mitt hembud intill den 1 juni nästkommande år.

Stockholm den 18 september 1916.

Axel Egerström.

Bevittnas:

Gunhild Johansson.

Singhild Johansson.